

**Нагласи и употреба на психоактивни
вещества сред учениците в
гимназиален курс на обучение (9-12
клас) в училищата на територията на
град Добрич**

V. НАГЛАСИ И УПОТРЕБА НА ПСИХОАКТИВНИ ВЕЩЕСТВА СРЕД УЧЕНИЦИТЕ В ГИМНАЗИАЛЕН КУРС НА ОБУЧЕНИЕ (9-12 КЛАС) В УЧИЛИЩАТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ГРАД ДОБРИЧ

1. УЧЕНИЦИТЕ И ТЯХНОТО ЕЖЕДНЕВИЕ

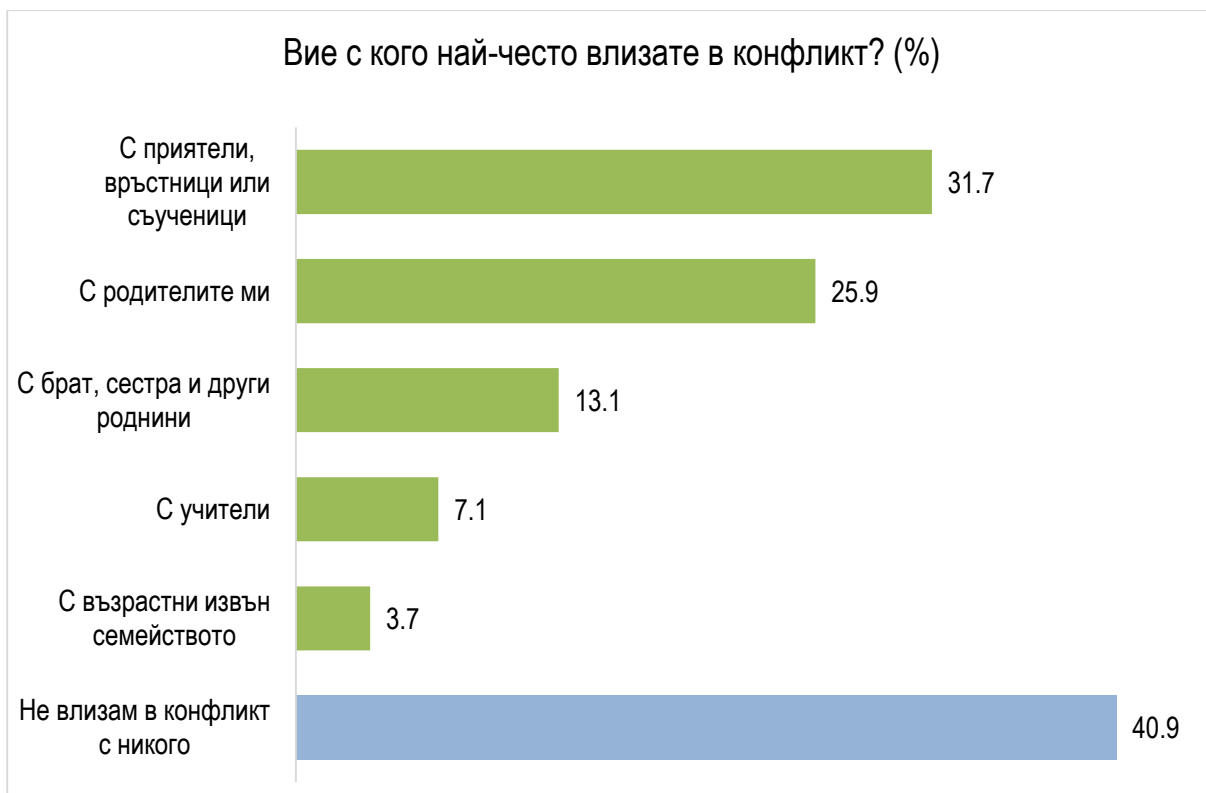
89.3% от учениците в Добрич живеят с майка си, а $\frac{3}{4}$ от всички ученици – с баща си (76.1%). Доста по-малко посочвано е съжителство с брат/братя (от 30.6%) и със сестра/сестри – от 24.1% от анкетираните. Предимно сами са посочили, че живеят под 1% от анкетираните ученици.

От гледна точка на структурата на семейната среда изглежда, че по-голямата част от младежите живеят в пълноценни семейства. Преобладават четиричленните домакинства, посочени от 41.5% от учениците в Добрич, следвани от тричленните – от 32.4%. С още един човек живеят 15.9% от младежите в 9–12 клас в града. Родителите на всеки трима от четири ученика в града живеят заедно (72.6%), а на други 19.4% родителите са разведени или разделени.

Учениците влизат най-често в конфликти с приятели, връстници (31.7%) и със своите родители (25.9%). С учители в подобни ситуации са попадали 7.1% от учениците, а с възрастни извън семейството – 3.7%. 40.9% от учениците в града твърдят, че не са изпадали в конфликтни ситуации.

С родители посочват, че по-често влизат в пререкания учениците в 9-ти клас, докато по-големите младежи имат повече конфликтни ситуации с приятели и връстници. В спорове с учители участват повече по-големите ученици от 11-ти и 12-ти клас (вероятно в опит да се еманципират), отколкото по-малките.

2. УЧЕНИЦИТЕ И УЧИЛИЩЕТО

Мнозинството от анкетираните младежи считат, че в училището трябва да се обсъждат открито обществено значими въпроси като насилието в живота, наркотиците и безопасния секс (значими за около 70% от учениците). В по-малка, но все пак значителна, степен това се отнася за алкохола и цигарите (важни за около 65% от респондентите).

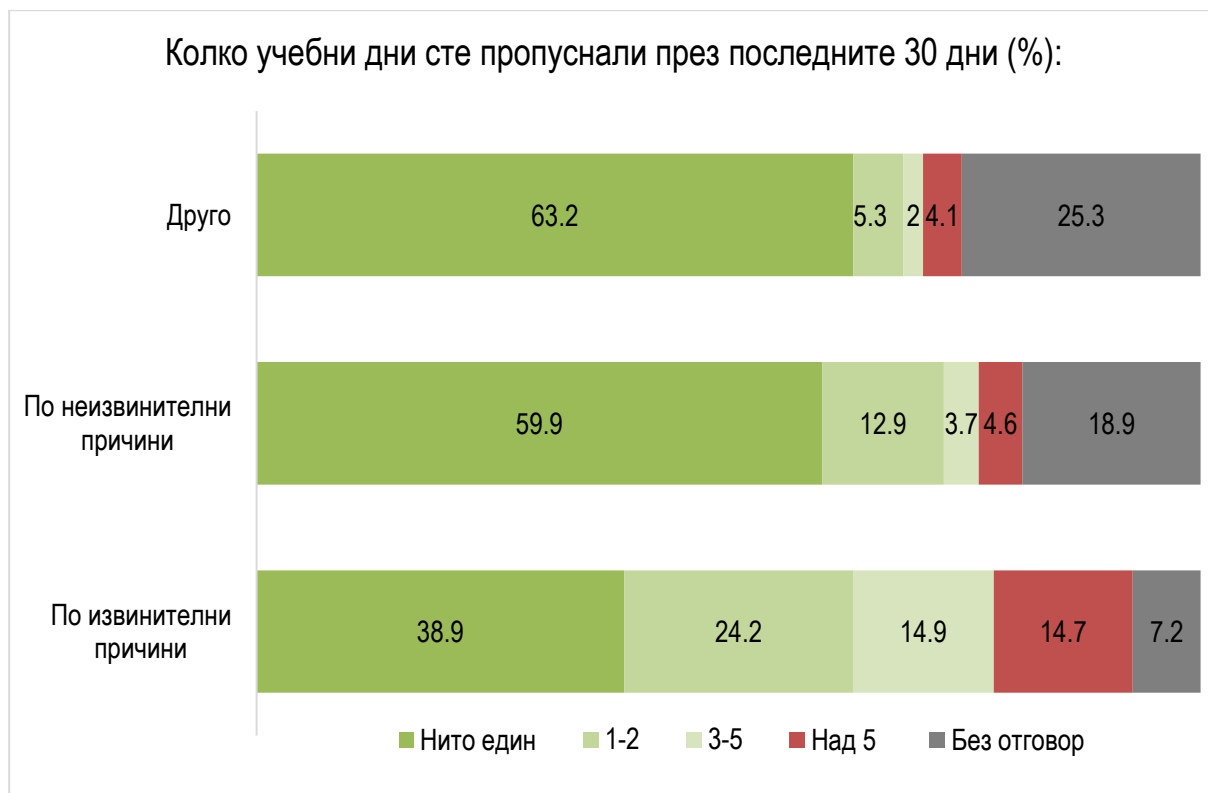
Логично, откритите дискусии за насилието в обществото са по-важни за жените, отколкото за мъжете. Същевременно с увеличаване на възрастта и със сблъсъка с тези теми нараства и значението, което учениците в Добрич отдават на въпроси като безопасния секс и наркотиците.

Въпреки изразеното желание за диалог по тези теми в училище, разговорите с учители и педагогически съветници относно наркотичните вещества се случват много по-рядко (посочени от 26.6% от учениците) спрямо разговорите с родители (54.5%) или със съученици и приятели извън училище (59%).

Жените в много по-голяма степен от мъжете говорят по въпроси, свързани с наркотиците. За учениците в 9-ти и 10-ти клас най-честите разговори по тази тема са с родителите, докато при двата последни класа – с приятелския кръг.

Като цяло, проучването регистрира редовно присъствие на учениците в последния месец преди провеждане на анкетата. 38.9% от тях не са отсъствали поради извинени причини изобщо в последните 30 дни, а почти два пъти повече (59.9%) не им се е случвало да отсъстват поради неизвинени. 4.6% от учениците посочват, че са направили повече от 5 дни в неизвинени отсъствия в последния месец, като това е по-валидно за дванадесетокласниците.

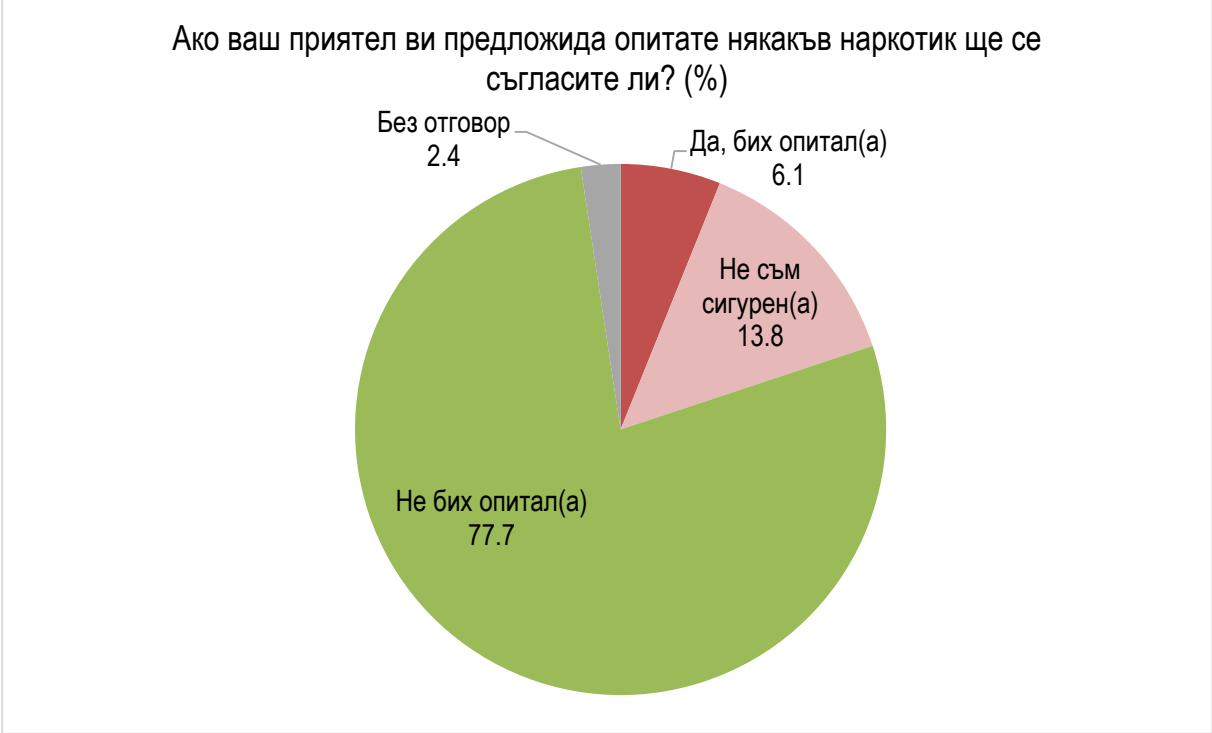
3. УЧЕНИЦИТЕ И ТЕХНИЯТ ПРИЯТЕЛСКИ КРЪГ

Според запитаните при евентуална употреба на наркотици приятелският кръг на по-голяма част от тях не би одобрил подобно действие и би се опитал да ги спре (69.2%). Приятелите на 11.2% не биха одобрили, но и не биха ги възпрели. 9.6% от младежите считат, че техните приятели биха останали безразлични, а дори 4.6% вярват, че ще получат одобрение от приятелския си кръг при използване на наркотични вещества.

В по-голяма степен жените считат, че приятелите им биха изразили неодобрение и санкция при евентуален прием на наркотици. Обратно, най-голямо одобрение от приятелите очакват да получат дванадесетокласниците.

В този контекст при хипотетичната ситуация, в която някой приятел им предложи наркотици, 77.7% от учениците в Добрич биха отказали. Други 6.1% са склонни да пробват, а още 13.8% се колебаят какво действие биха предприели.

Най-силно изкушени да опитат наркотици са дванадесетокласниците спрямо по-малките ученици и особено тези в 9-ти клас.

Мнозинството от учениците (70.8%) през последната една година не са присъствали на купон, на който са се вземали наркотици. 10.1% посочват, че често посещават подобни партита, а за 16.6% от учениците в Добрич подобно присъствие е по-скоро инцидентно.

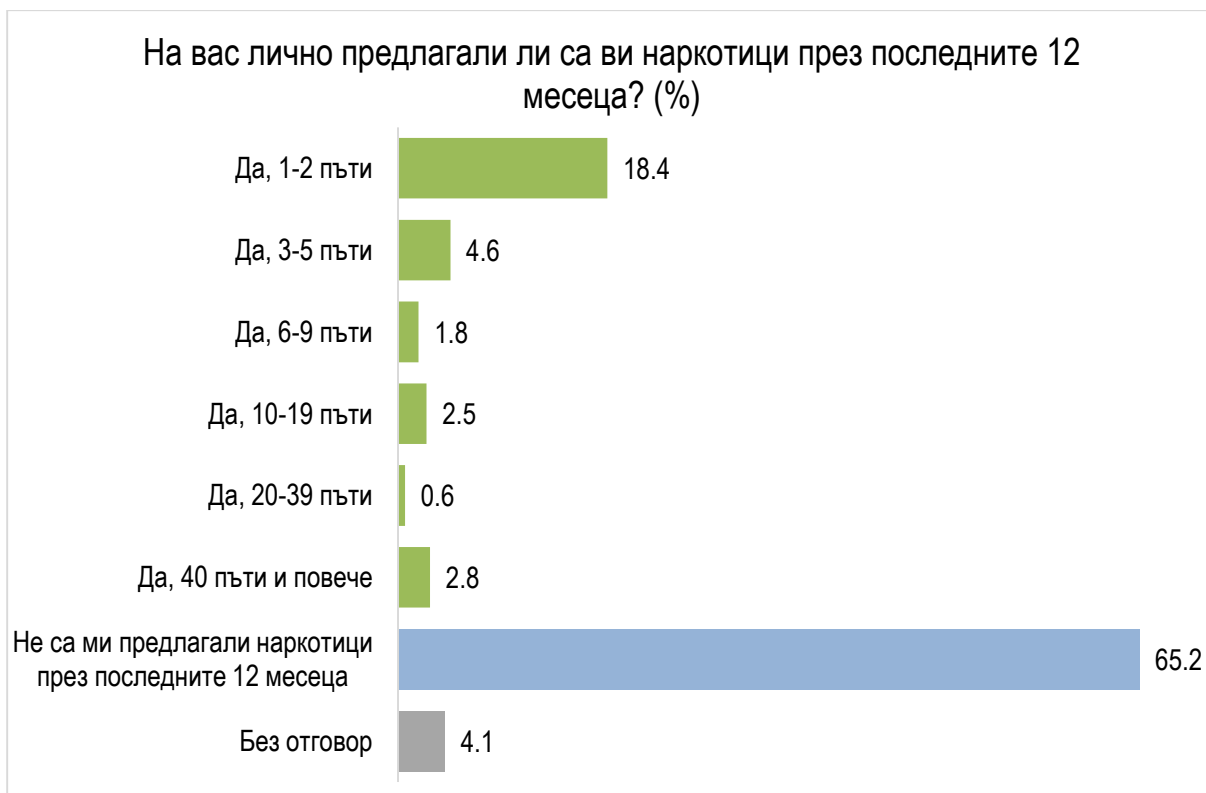

По-редовно присъствие на купони с наличие на наркотици имат учениците в 12-ти клас, които са по-възрастни и чиито приятелски кръг е по-отворен към подобни експерименти.

Според 37.3% от респондентите сред приятелския им кръг най-често ползван наркотик е марихуаната. Други две наркотични вещества със сравнително често използване в приятелското обкръжение са амфетамини (17.2%) и хашиш (15.8%). Кокаинът и хероинът са използвани от съответно 11.1% и 6.6% от компанията, в която се движат младежите. Учениците твърдят, че употребата на метадон, морфин, кодеин и други опиати сред приятелите им е значително по-рядка. Като цяло, жените са по-запознати от мъжете дали някой от приятелите им употребява наркотици или не.

На 30.7% от учениците през последната една година са им предлагани наркотици. За 18.4% това е ставало спорадично, само 1–2 пъти. Тревожен е фактът, че 3.4% от анкетираните са получавали предложения за наркотици повече от 20 пъти в последната година, като за 2.8% от учениците говорим за над 40 пъти, в които са им предлагани подобни психоактивни вещества за последните 12 месеца.

В колкото по-висок клас са учениците, толкова е по-вероятно да са имали досег с предлагане на наркотични вещества в последните 12 месеца. От друга страна, мъжете и жените в еднаква степен са били мишена на подобно предлагане.

4. ИНФОРМИРАНост НА УЧЕНИЦИТЕ И НАГЛАСИТЕ ИМ ОТНОСНО УПОТРЕБАТА НА ПСИХОАКТИВНИ ВЕЩЕСТВА

За учениците в Добрич трите основни източници на информация за въздействието на наркотиците са информация в Интернет, посочена от 49.5%, филми (за 47.9% от учениците) и познати и приятели (за 45.9%). Други чести канали за информиране по темата са предавания по телевизията (40.5%) и разговори с родителите (35.7%). Информация от Интернет форуми и чатове и личните наблюдения върху познати, вземали наркотици, формира запознатостта на 32.7% от учениците в Добрич. Като най-важен източник на информация за въздействието на наркотиците за по-малките ученици са родителите, докато с увеличаване на възрастта се наблюдава изместване към по-анонимни източници като информация, публикувана в Интернет.

15.7% от младежите в гимназиален етап на образование декларират, че не знаят нищо за въздействието и последствията от наркотиците. Поради незапознатостта си с проблема те са потенциална мишена на предлагане на различни психоактивни вещества.

Откъде предимно знаете за въздействието и последствията от употребата на наркотици? (%)

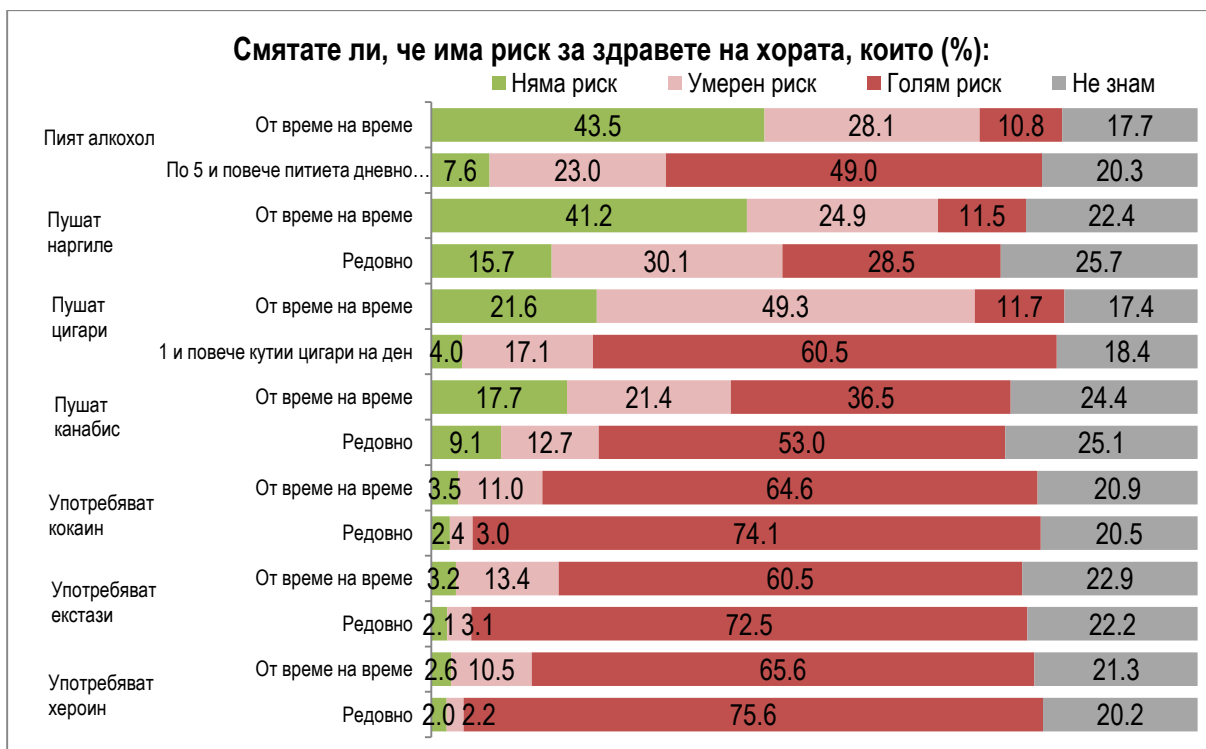
Повечето ученици в Добрич (над 60%) са убедени, че употребата на наркотици представлява проблем както на национално, така и на местно и училищно ниво. Когато младежите мислят въпроса на ниво България, използването на наркотици се разглежда много по-проблематично, отколкото, когато мислят проблема за конкретното училище или град, в който живеят.

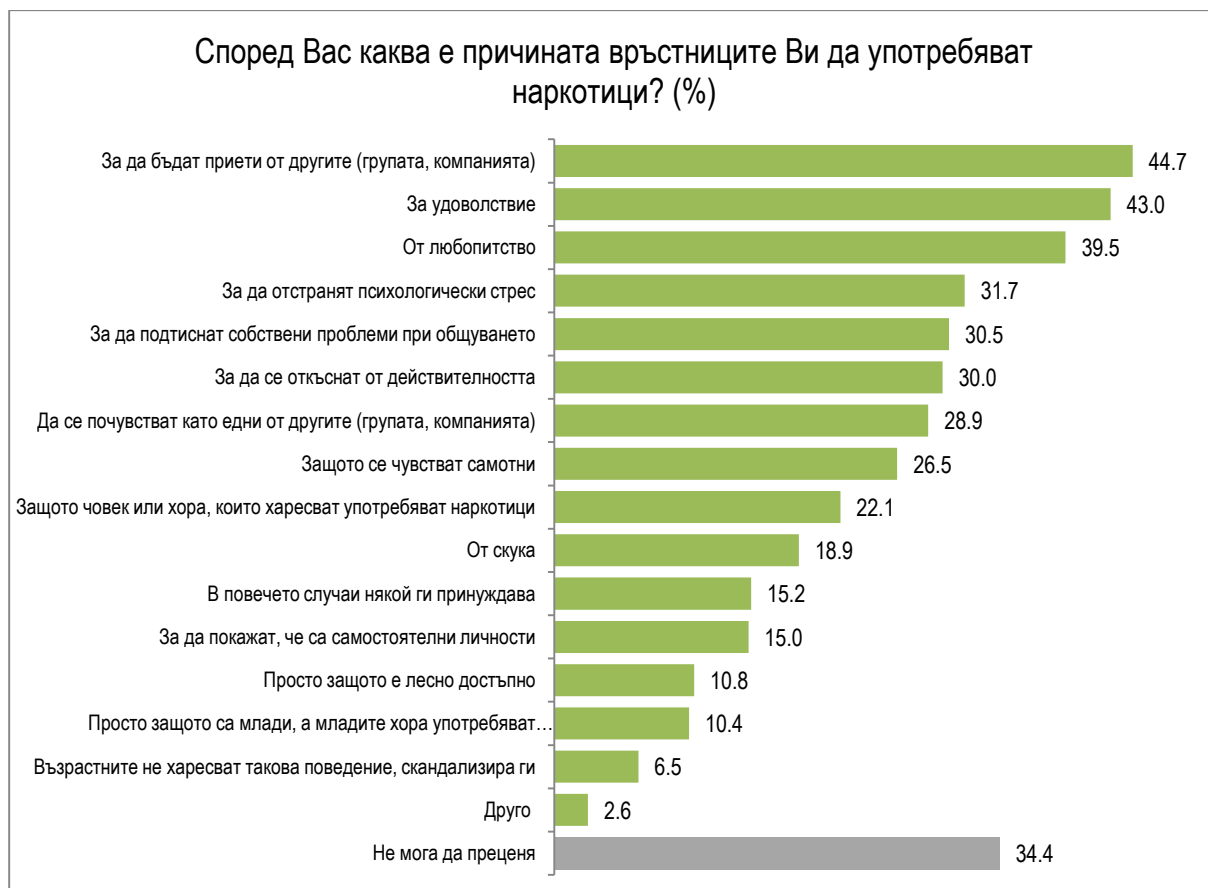
По отношение на рисковете, които виждат за здравето, най-ниско рисков при употреба от време на време, е алкохолът, следван от пушенето на наргиле. За 40% от младежите тяхната употреба не крие никакви рискове за здравето.

На трето място при умерен прием като най-малко рискови се разглеждат цигарите, следвани от канабиса. Според младежите най-опасно за здравето е използването на наркотици като екстази, кокаин и хероин.

Над 60% от учениците от 9-ти до 12-ти клас в Добрич смятат, че употребата на някое от трите вещества понякога е високо рискова, а над 70% са на мнение, че редовната им употреба крие сериозни здравни опасности.

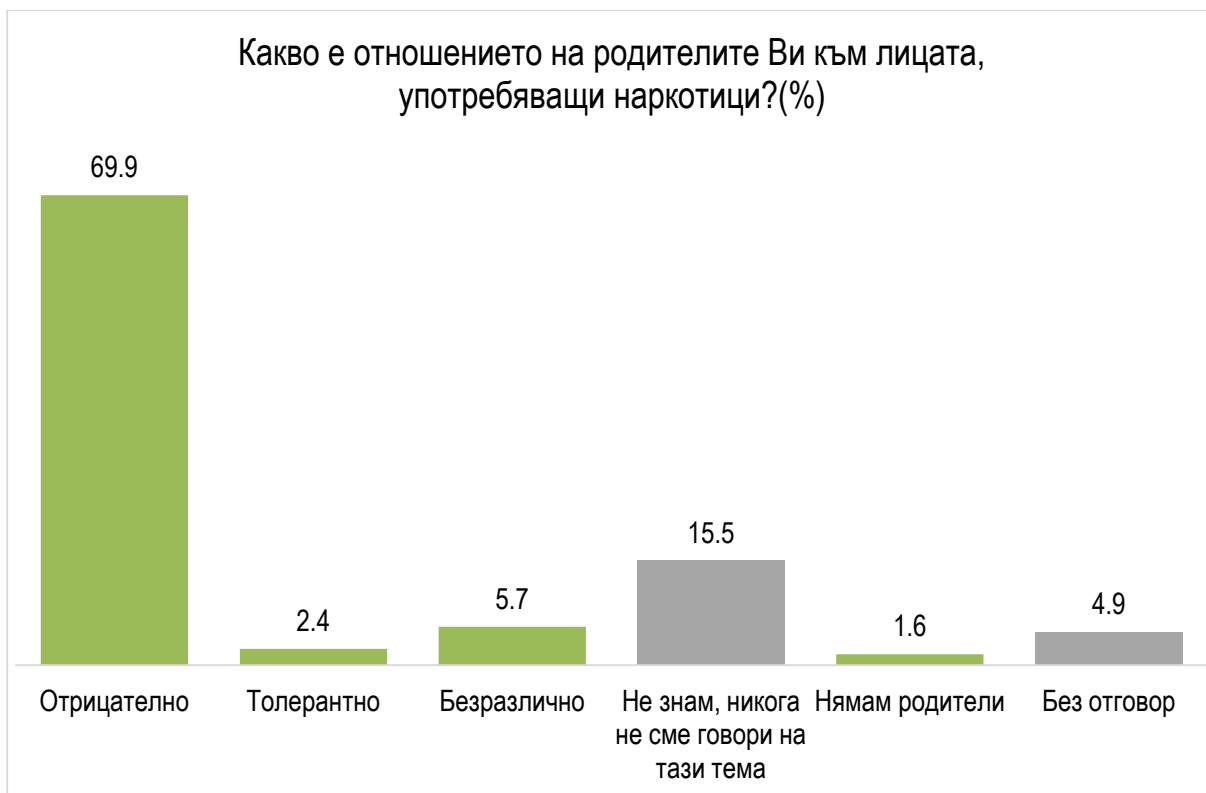

Що се отнася до възможните причини, водещи до започване на прием на наркотици сред връстниците им, като най-важни се изтъкват желанието за приемане в групата, любопитството и удоволствието (всяка с около 40% посочване). Втората група мотиви (с около 30% споменавания) са опит за отстраняване на стреса, потискане на собствените проблеми и откъсване от реалността. Фактори като избягване на чувството за самота и приемане на наркотици от човек, когото харесват, се изтъкват като потенциални причини за прием на психоактивни вещества от съответно 26.5% и 22.1% от учениците. Евентуална принуда като подбуда към наркотиците сред младежите посочват 15.2%. 34.4% от учениците не могат да направят преценка какво най-вече тласка връстниците им към наркотици.

Докато за учениците в 9-ти и 10-ти клас най-вероятната причина за приема на наркотици от лица на тяхната възраст е желанието да са одобрени от групата, то при по-големите ученици на преден план изпъква факторът „удоволствие“.

От друга страна, отношението на родителите (като референтна група) към лица, употребяващи наркотици, е предимно отрицателно (за 69.9% от учениците). 2.4% считат, че родителите им биха били толерантни, а други 5.7% – че майка им и баща им ще останат безразлични. 15.5% от всички ученици 9–12 клас в Добрич не са говорили по темата с родителите си.

Сред учениците в Добрич е най-голямо одобрението за налагането на административна санкция (глоба) за злоупотреба с наркотици (56% подкрепа). Второ по подкрепа (с 43.6%) е твърдението, предлагащо по-тежки наказания за злоупотребата с наркотици, а именно, че подобен прием е криминално деяние и следва да се наказва със затвор. ¼ (27.7%) от всички ученици са „за“ легалното притежание на канабис в малки дози.

Почти еднаква е подкрепата за мнения като това, че „Злоупотребата с наркотици е признак на болест и не следва да бъде наказвана.“ (18.1%) и че „В закона трябва да се въведат минимални дози от всеки вид наркотик, за чието притежание не се налагат никакви санкции.“ (17.6%). Един от всеки десет анкетиран ученици (10.5%) в Добрич дори смята, че притежанието на хероин в малки количества не трябва да се санкционира по никакъв начин.

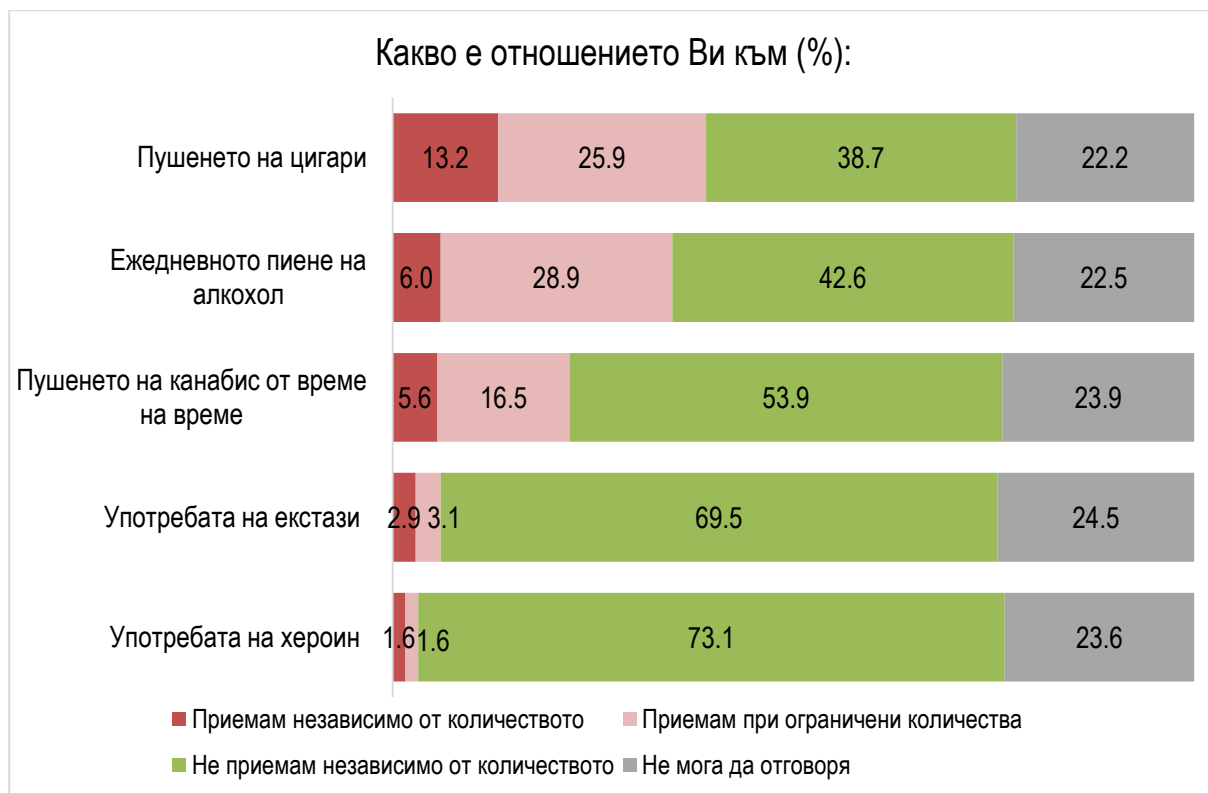

Учениците демонстрират най-висока толерантност към ежедневната употреба на алкохол и цигари, следвани от канабис. Най-добре възприемано е тютюнопушенето, независимо от количеството или при ограничено количество (39.1%), следвано от сходни нива на съгласие с ежедневната употреба на алкохол (34.9%). Близо една четвърт от учениците (22.1%) са благосклонни към използване на канабис.

От друга страна, що се отнася до приема на веществата в ограничени количества, младежите имат по-толерантно отношение към всекидневното пиене на алкохол, отколкото към цигарите (28.9% спрямо 25.9% са „за“ прием в ограничени количества).

$\frac{3}{4}$ от лицата в гимназиален курс в Добрич не одобряват употребата на по-тежки и водещи до пристрастяване наркотици като екстази и хероин независимо от количеството (съответно 69.5% и 73.1%).

Всички анкетираните ученици в града независимо от класа, в който се обучават, в сходна степен не приемат използването на наркотични вещества като екстази и героин, а жените са по-нетолерантни от мъжете спрямо тези два наркотика.

5. УПОТРЕБА НА ЦИГАРИ, АЛКОХОЛ И ДРУГИ ПСИХОАКТИВНИ ВЕЩЕСТВА

5.1. УПОТРЕБА НА ЦИГАРИ

Половината от учениците (51.5%) декларират, че никога не са пушили тютюн под формата на цигари, пури или лула. 7.5% са опитвали или пушили преди повече от година. През последните 24 часа преди провеждане на проучването пушат 28.1% от анкетираните, които можем да допуснем, че са и делът на редовните пушачи сред младежите.

Данните показват, че учениците от женски пол в Добрич пушат повече от тези от мъжки. Сред жените в проучването има по-малко такива, които никога не са пушили спрямо мъжете (46.5%:56.5%), както и повече редовни пушачи (32.8%:23.3%). Сред ученичките има и повече момичета, които в последния месец са пушили сравнително голямо количество цигари (над 8 цигари дневно) спрямо момчетата (18.4%:12.6%).

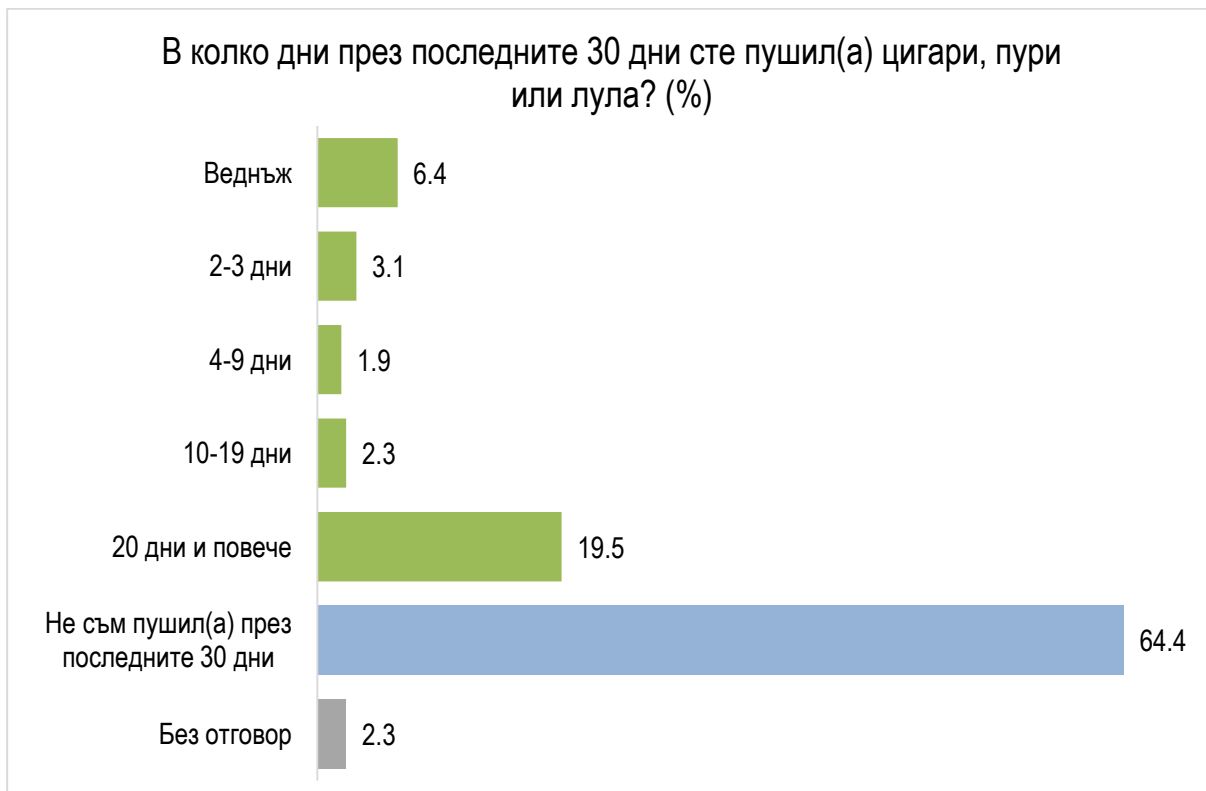
Закономерно, също с увеличаване на възрастта на учениците, намалява и делът на никога неопитвалите тютюн и се увеличава този на редовните пушачи. Сред учениците в 9-ти клас в последните 24 часа са пушили 15.1%, а сред младежите в 11-ти клас – 33.8%, докато в 12-ти клас – 38.8%. При по-малките ученици и честотата на пушене е по-малка. 8 и повече цигари дневно в последния месец са пушили 6.4% от деветокласниците, докато сред единадесето и дванадесетокласниците този процент нараства на 18.6% и 26.6%.

Средната възраст на първата цигара, както и първото алкохолно питие на учениците в Добрич е 14 години.

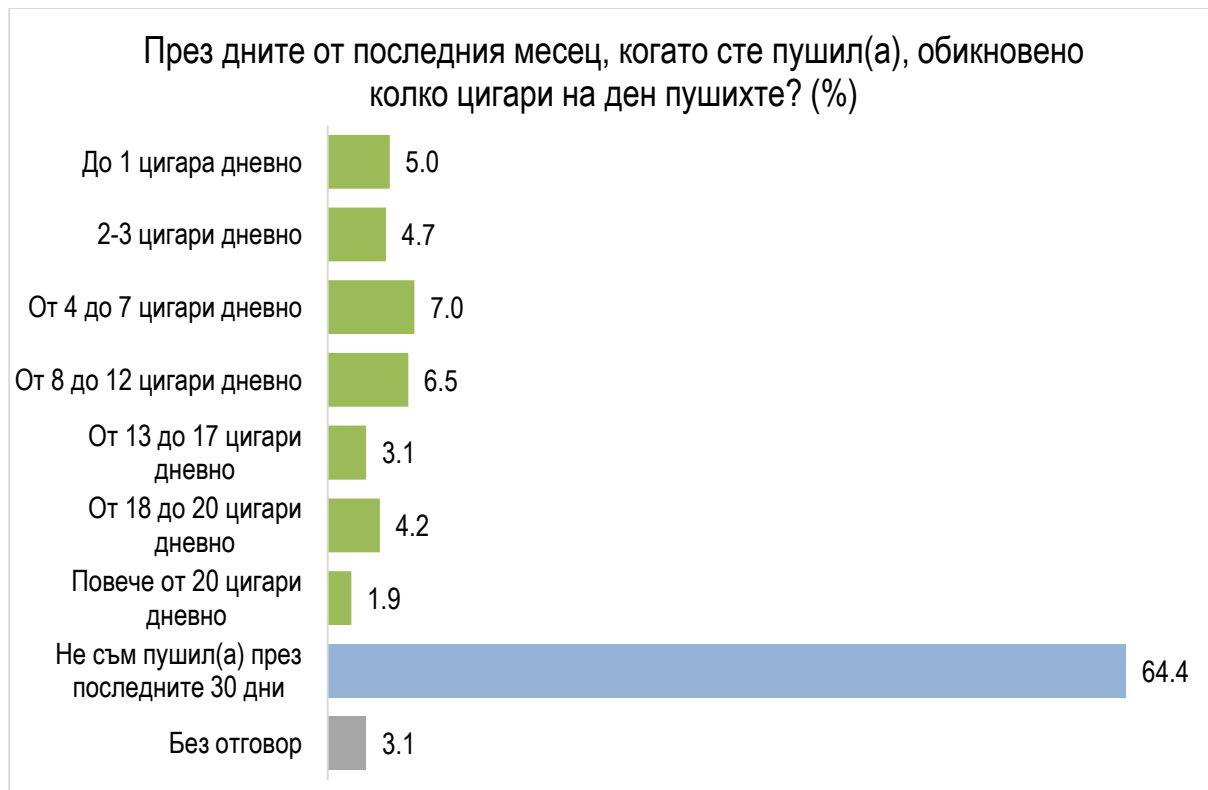
Запитани за честотата на консумация на тютюневи изделия през последната година, за 10% от учениците тя е спорадична, от един до 10 дни в годината. Малко по-често, но все пак сравнително рядко пушат 5.2% от анкетираните (от средно веднъж до 2–4 дни в месеца). 25.5% от учениците в Добрич пушат често (от 2–5 дни в седмицата до над 5 дни седмично). Всеки 6 от 10 (56.4%) анкетираните ученици не са пушили тютюн в последната една година.

Делът на непушачите сред учениците в последния месец е по-висок (64.4%), отколкото на годишна база, а най-редовните пушачи с употреба на цигари, наргиле и пр. с над 20 дни в последния месец е 1/5 от извадката (19.5%). Веднъж през последните 30 дни са пушили 6.4% от младежите в училище, а само 2–3 дни в месеца още 3.1%.

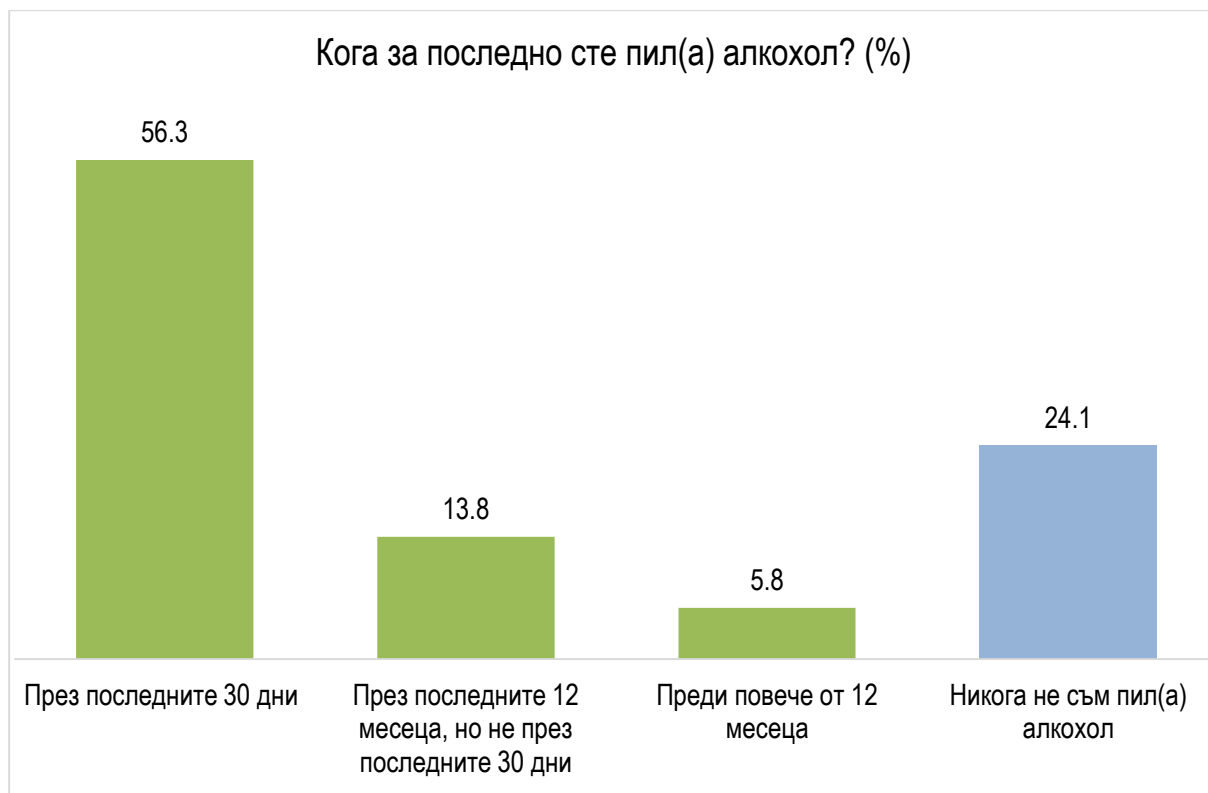

Що се отнася до количеството цигари през последния месец, 1.9% признават, че са изпушили над един пакет цигари дневно. От 8 цигари дневно до един пакет пушат още 13.8% от учениците в гимназиалните класове. Други 7% от младежите употребяват от 4 до 7 цигари дневно. Една до 2–3 цигари в последния месец си позволяват 9.7% от учениците.

5.2. УПОТРЕБА НА АЛКОХОЛ

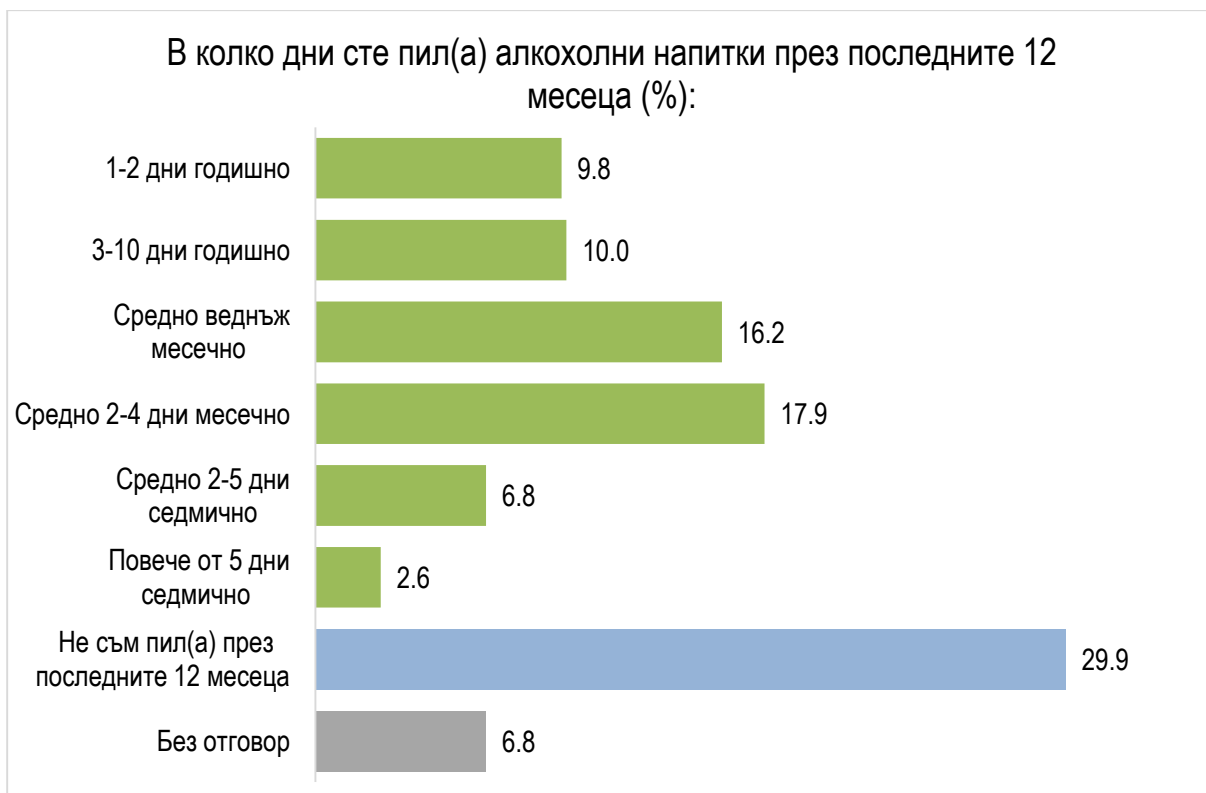
За разлика от цигарите много повече ученици в Добрич са имали някога досег с алкохол. Докато половината от младежите в училище в града не са пушили никога тютюн, то едва 24.1% не са употребявали в живота си алкохолни напитки. По-често са пили в последния месец 56.3% от учениците, а в рамките на последната година, но не и на последния месец алкохол са вземали още 13.8%.

В 30-те дни преди проучването почти по равно мъже и жени са употребявали алкохол, а делът на пилите в живота си алкохолни напитки нараства с увеличаване на възрастта.

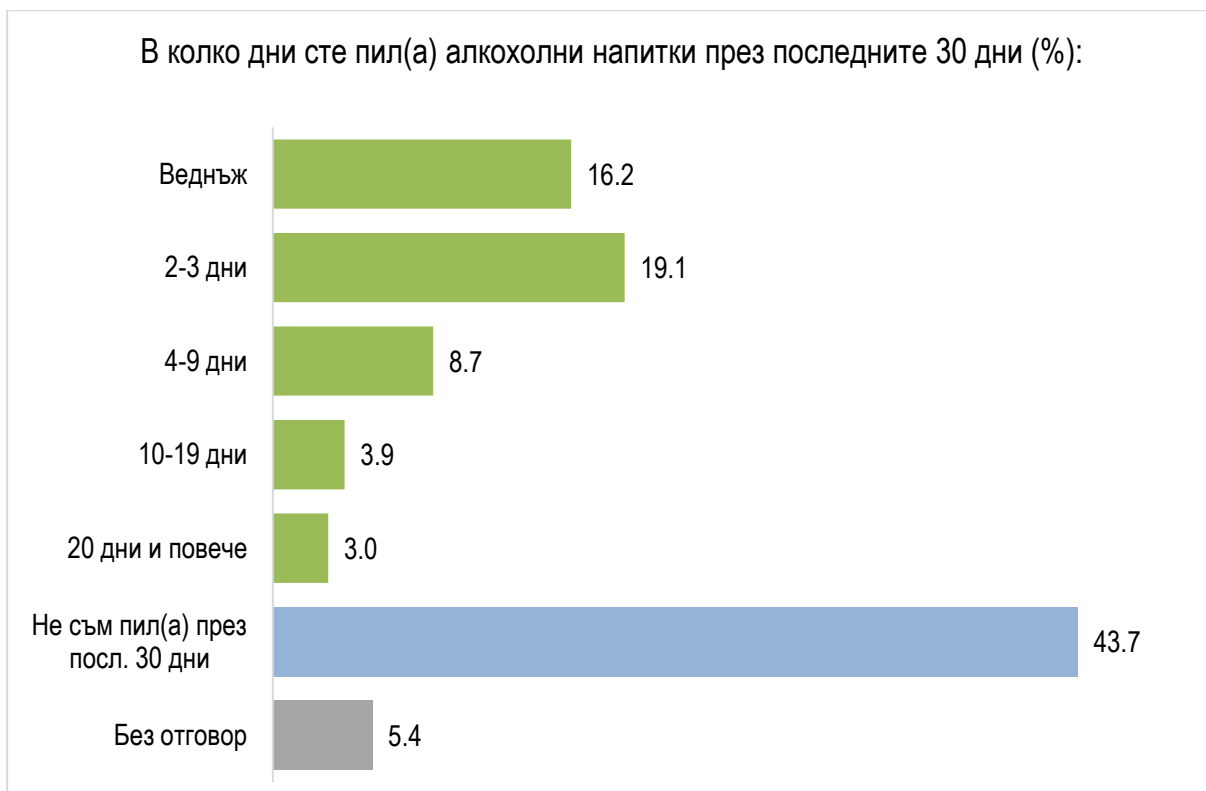
Подобно на първата употреба на цигари, първото си питие учениците в Добрич изпиват средно на 14 годишна възраст.

1/3 от всички анкетирани ученици не са пили алкохол в последната година. Сравнително рядко (до 10 дни годишно) го употребяват 19.8% от младежите в добричките училища, а умерено количество (средно от веднъж до 2–4 пъти месечно) – 34.1%. По-често (от 2 до 5 пъти седмично и над 5 пъти) до алкохол прибягват 9.4% от младежите в училищата в града.

Делът на непилите алкохолни напитки в последния месец е 43.7%. Веднъж месечно консумират алкохол 16.2% от учениците, а 19.1% – през 2 или 3 дни в последните 30 дни. Редовна употреба на алкохол в средно 20 дни или повече дни месечно декларират 3% от анкетираните.

Делът на непилите алкохол в последния месец намалява двойно с увеличаване на възрастта на учениците (от 56.7% в 9-ти клас до 28.9% – в 12-ти клас).

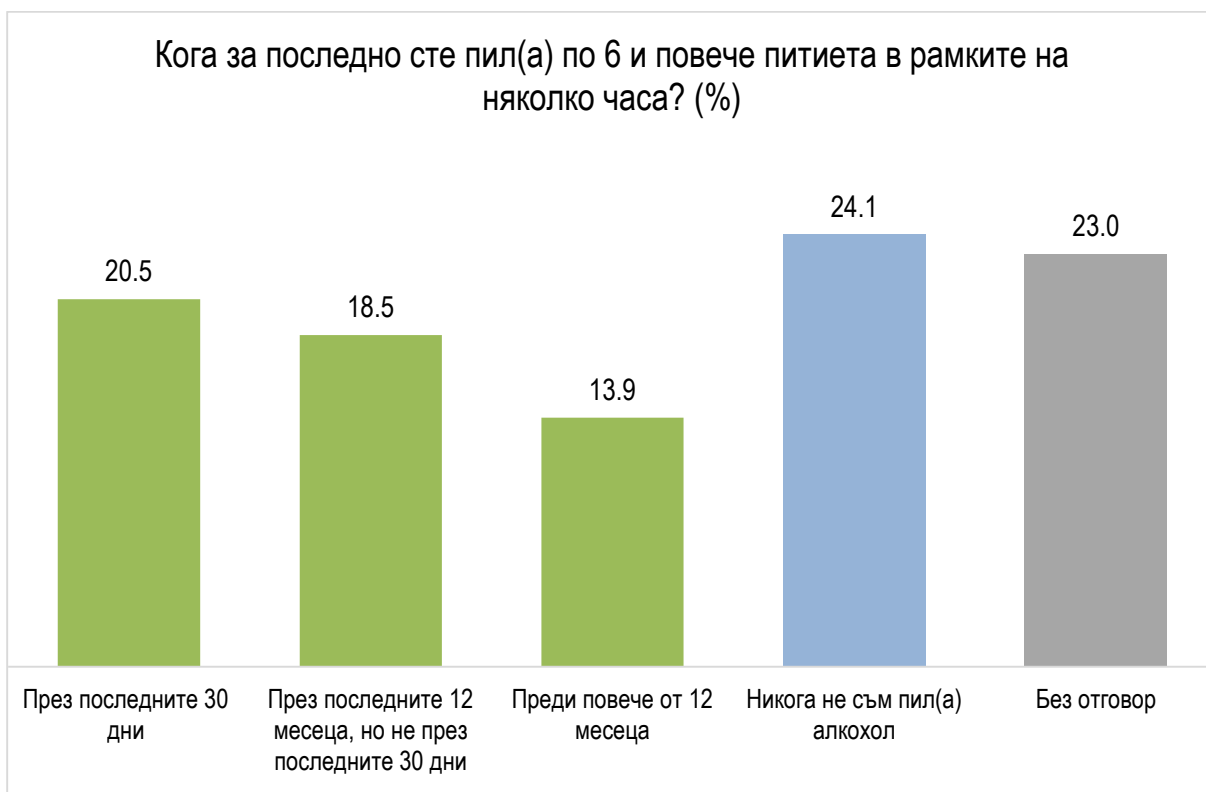
Обичайно в последния месец по едно до три пътиета пият една трета от анкетираните ученици. 4–5 пътиета си позволяват 11.2% от младежите. 6 и повече пътиета твърдят, че са консумирали 8.7% от учениците.

Пиещите над шест пътиета в рамките на няколко часа за последните 30 дни са двойно повече в 12-ти спрямо 9-ти клас (12.6% спрямо 7%), както и сред мъжете в сравнение с жените (10.5% спрямо 6.1%).

За една пета от анкетираните последният път, когато са изпили 6 или повече питиета, е сравнително скоро – в рамките на последния месец. За 18.5% от младите хора в гимназиално обучение това е през последната година, но по-рано от последния месец. За 13.9% консумацията на 6 или повече алкохолни напитки последно се случва по-назад – преди повече от една година.

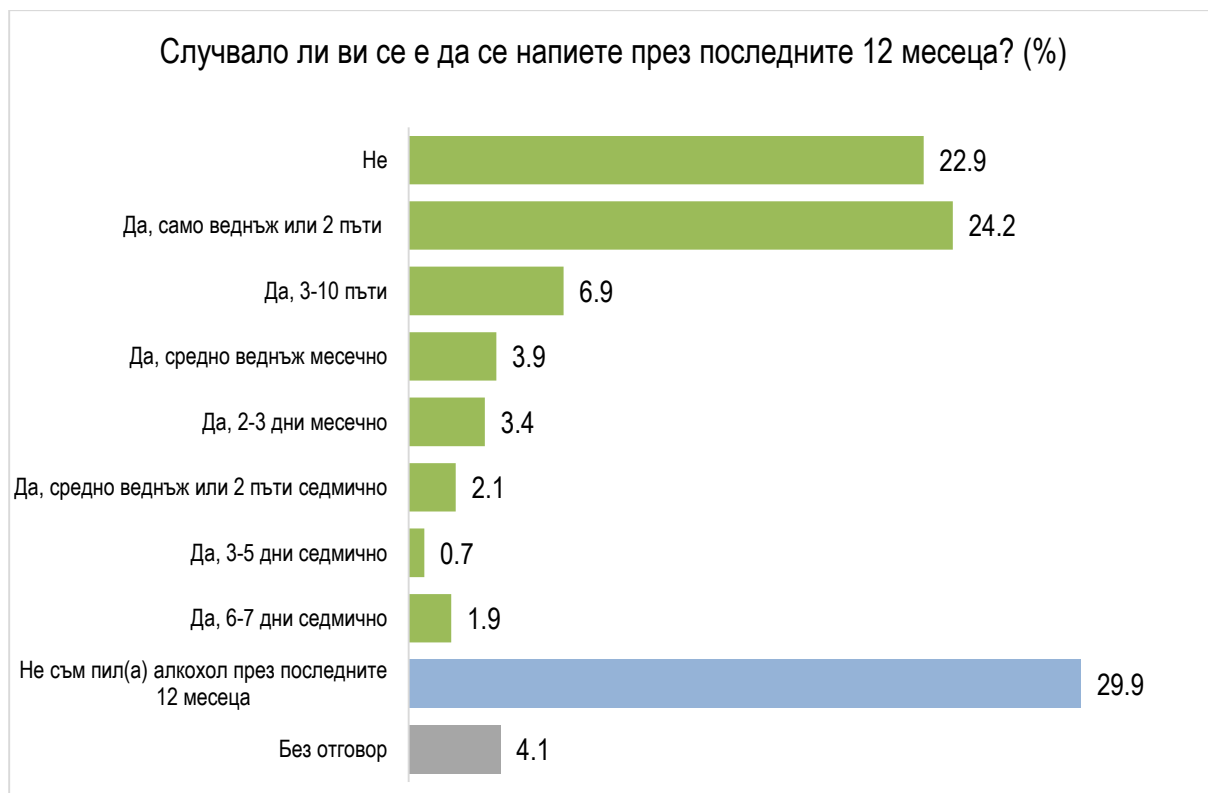

Над половината от анкетираните (55.9%) не са достигнали до голяма консумация на алкохол – 6 или повече пътиета за няколко часа в последните 12 месеца. 26.7% от тях твърдят, че изобщо не са пили алкохол в последната година. За 12% това се е случило веднъж или два пъти в годината, а за останалите 26% поне веднъж месечно.

Любопитно е, че сходен дял от учениците в различните класове (около 30%) твърдят, че не са пили толкова алкохолни напитки наведнъж за последната година. По пол обаче има разлика, като жените е по-вероятно да не са употребявали толкова пътиета в рамките на няколко часа за 12 месеца назад.

Учениците в Добрич имат различен опит с напиване през последната година. Една четвърт нямат подобни преживявания за този период, а за също толкова това случва един или два пъти. 6.9% от учениците си спомнят за от 3 до 10 случая с прекаляване с алкохол за този времеви отрязък, а за 7.3% подобен опит е по-често – от веднъж до три пъти в месеца. От своя страна, 2.6% признават, че често се напиват с алкохол, поне 3 пъти седмично.

За много голяма част от учениците (90% и повече) употребата на алкохол не довежда до проблеми от различно естество. Все пак, в случаите, когато пиенето е имало негативно отражение върху младежите, това резултира в конфликтни ситуации с непознати хора, приятели и семейство (между 6 и 7%). По-рядко злоупотребата с алкохол довежда до здравни проблеми и такива в училище (за съответно 5.4% и 4.1% от учениците). До полиция и детска педагогическа стая след напиване стигат 2.9% от учениците в Добрич, предимно мъже.

Що се отнася до основния вид алкохол, който консумират учениците, на първо място са концентрати като ракия, коняк, водка и уиски, посочени от 42.5% от младите хора в добричките училища. По-леки напитки като бира и вино пият една трета от учениците. Коктейлите са любимо питие на една пета от учениците в 9-ти до 12-ти клас. Всеки един на 10 ученици споделя, че няма предпочитания към определен вид алкохол.

Бирата е най-предпочитаното питие сред деветокласниците, докато при учениците в по-големите класове по-харесван е твърдият алкохол като ракия, уиски и водка.

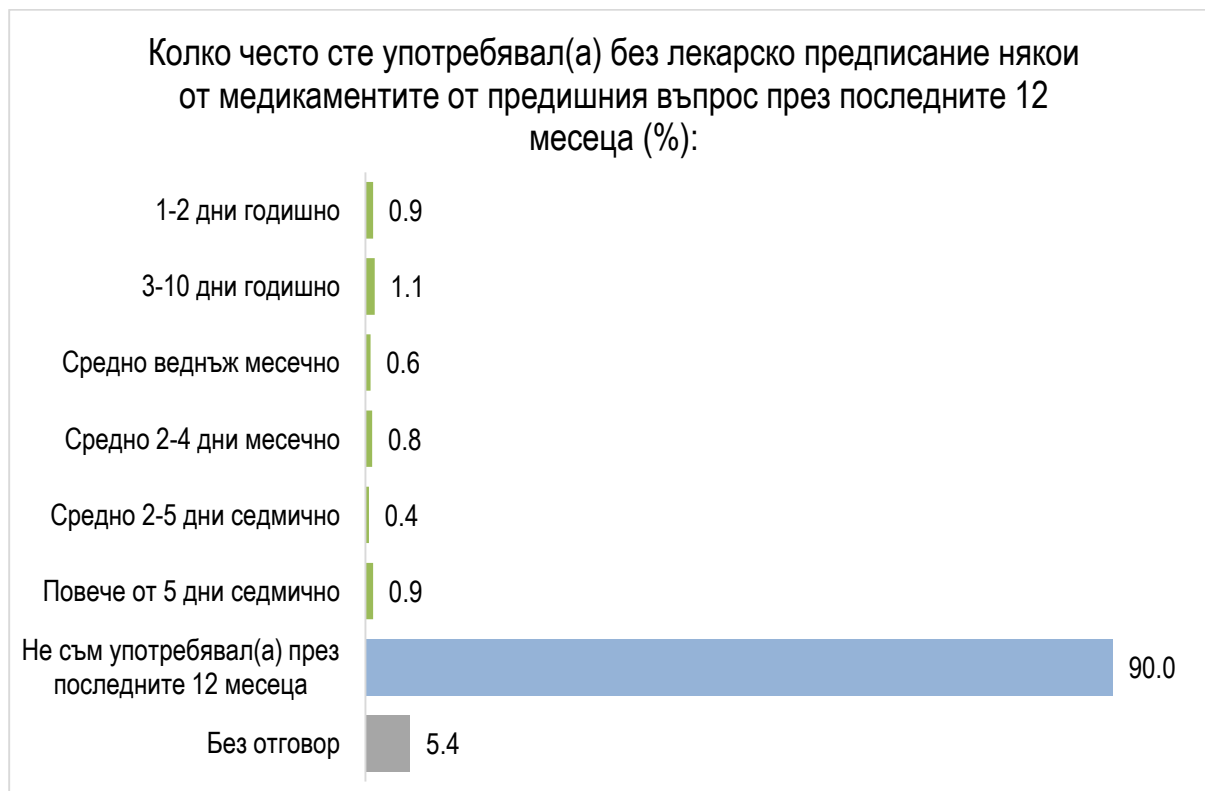

5.3. УПОТРЕБА НА МЕДИКАМЕНТИ

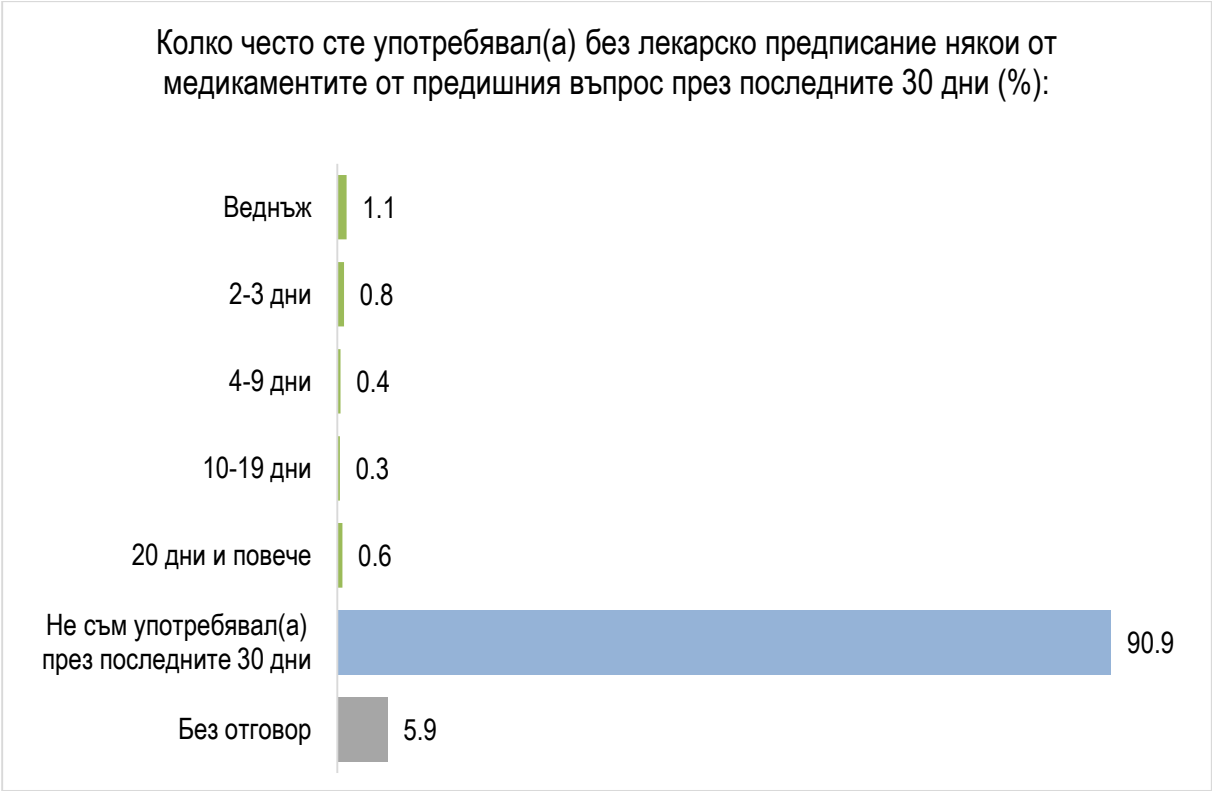
Проучването в Добрич регистрира тенденция към ниска употреба на успокоителни, сънотворни медикаменти и антидепресанти без да са предписани от лекар сред учениците в средните училища. Използването без рецепта на всеки от изброените медикаменти е под 2%. Малко повече ученици (около 3%) са взимали успокоителни като ксанакс или диазепам без лекарско предписание поради по-голямата им популярност. Други сънотворни/успокоителни са пили 5.9% от учениците някога в живота си, като тук вероятно учениците имат предвид и по-безобидни средства с успокоителен и сънотворен ефект като валериана.

УПОТРЕБЯВАЛ(А) ЛИ СТЕ НЯКОИ ОТ ИЗБРОЕНИТЕ МЕДИКАМЕНТИ БЕЗ ЛЕКАРСКО ПРЕДПИСАНИЕ? (%)				
	Да, през последните 30 дни	Да, през последните 12 месеца, макар не през последните 30 дни	Да, но преди повече от 12 месеца	Никога не съм употребявал(а) без лекарско предписание
Други сънотворни/ успокоителни	2.9	1.8	1.2	94.1
Ксанакс	1.1	0.9	0.9	97.1
Диазепам	1.0	0.6	0.7	97.6
Мадопар	0.9	0.4	0.1	98.6
Сонлакс	0.9	0.2	0.4	98.5
Акинестат	0.9	0.1	0.4	98.6
Цикложил	0.8	0.4	0.1	98.6
Ципралекс	0.8	0.6	0.3	98.3
Амитриптилин	0.8	0.3	0.1	98.8
Трамадол	0.8	0.6	0.1	98.5
Акинетон	0.7	0.4	0.2	98.7
Стилнокс	0.7	0.2	0.1	98.9
Транксен	0.7	0.2	0.2	98.9
Ривотрил	0.6	0.4	0.2	98.8
Зопиклон	0.6	0.3	0.1	98.9
Золсана	0.6	0.2	0.2	98.9
Лоразепам	0.6	0.3	0.1	99.1
Хлофазолин	0.6	0.6	0.1	98.6
Дормикум	0.6	0.3	0.1	99.0
Седалгин Нео	0.6	0.4	0.5	98.4
Софанакс	0.6	0.3	0.2	98.9
Серопрам	0.6	0.4	0.3	98.7

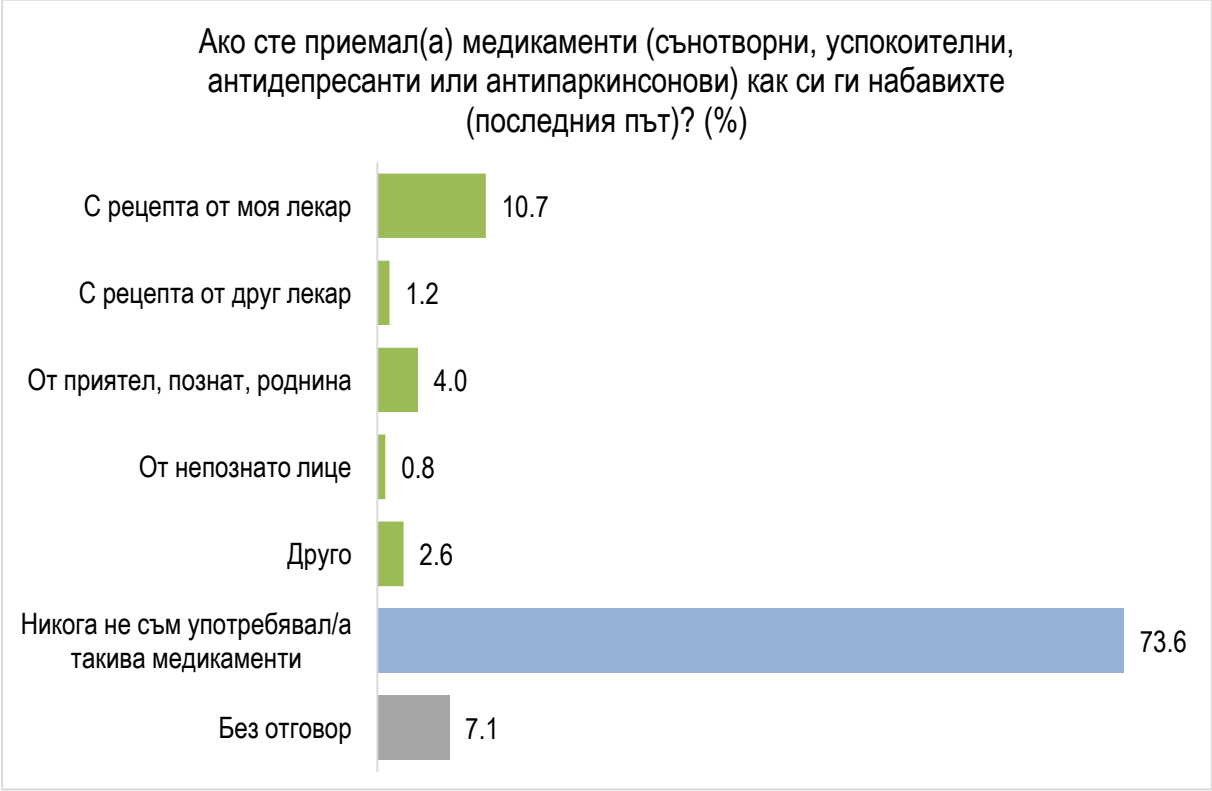
4.7% от учениците признават, че прибегват до някое от тези лекарства в последната година, като за половината от тях (2%) употребата на подобни медикаменти е до 10 дни годишно.

От друга страна, употребата през последния месец на някое от разглежданите успокоителни, сънотворни и антидепресанти не е много по-ниска от тази на годишна база (ползвани от 3.2% от учениците през последния месец). Причина за това е, че младежите е много по-вероятно да си спомнят за прием на подобни лекарства в рамките на последния месец, отколкото през последната година. Редовна употреба на такъв тип медикаменти (10 и повече дни за последния месец) е спомената от 0.9% от респондентите.

Най-честият начин за набавяне на успокоителни, сънотворни и антидепресанти е с рецепта от личния лекар (10.7%). Приятели, познати и роднини са вторият най-използван канал, посочен от 4% от учениците. Около 1% купуват подобни медикаменти благодарение на рецепта от друг лекар, а също толкова ги получават чрез непознато лице.

Комбинация от лекарства и алкохол едновременно декларираат, че някога са пробвали 11.5% от средношколците. С увеличаване на възрастта до това рисково действие прибъгват все повече и повече от учениците в града (4.5% сред деветокласниците, 9.3% сред десетокласниците, 13.5% сред единадесетокласниците и 22.1% сред дванадесетокласниците).

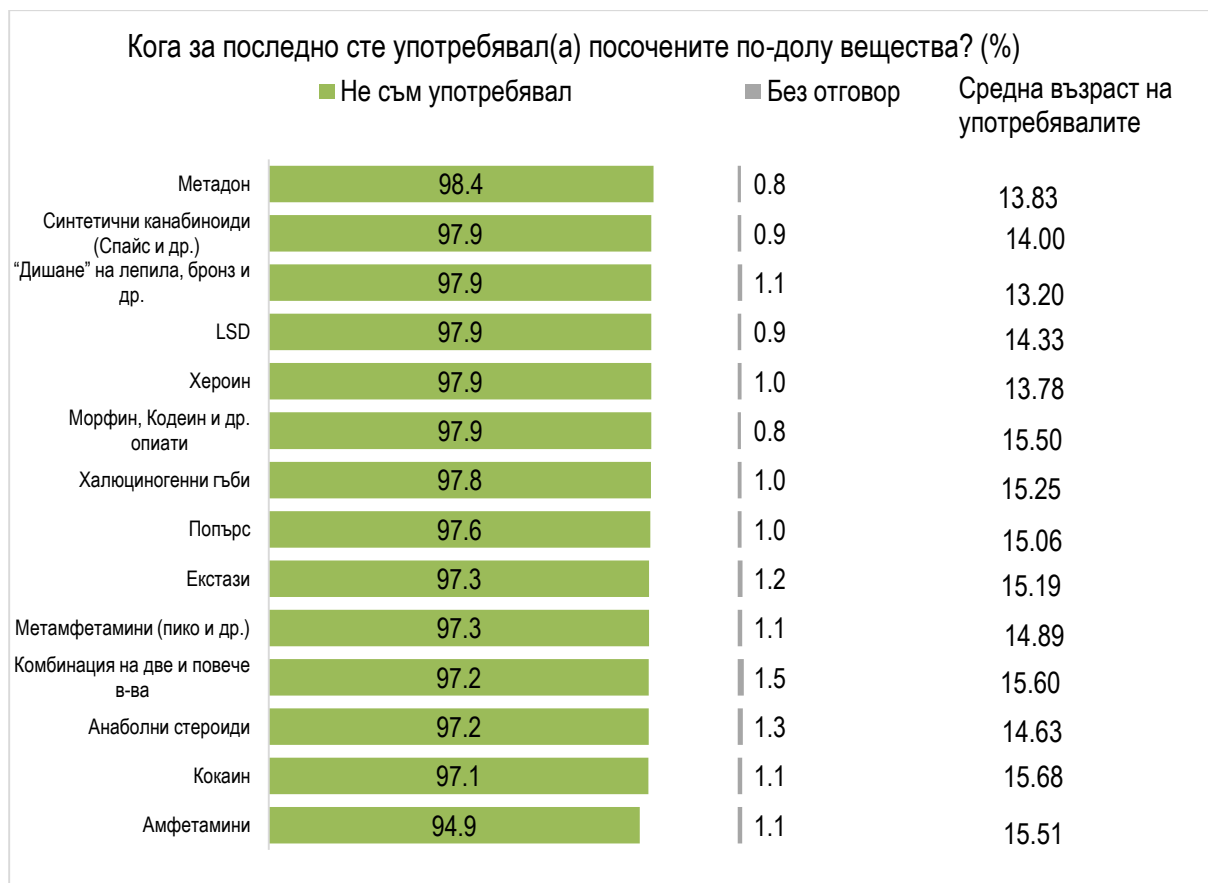
5.4. УПОТРЕБА НА НАРКОТИЦИ

Най-употребяваният вид наркотици (отвъд марихуаната и хашишът) са амфетамините от 5.1% от учениците в Добрич. Други по-често използвани някога психоактивни вещества от средношколците в града са анаболните стероиди, кокаинът, метамфетамините, екстази и комбинация на две или повече вещества.

За всеки от наркотиците сред дванадесетокласниците има повече младежи, които някога са го ползвали спрямо ученици от по-малките класове.

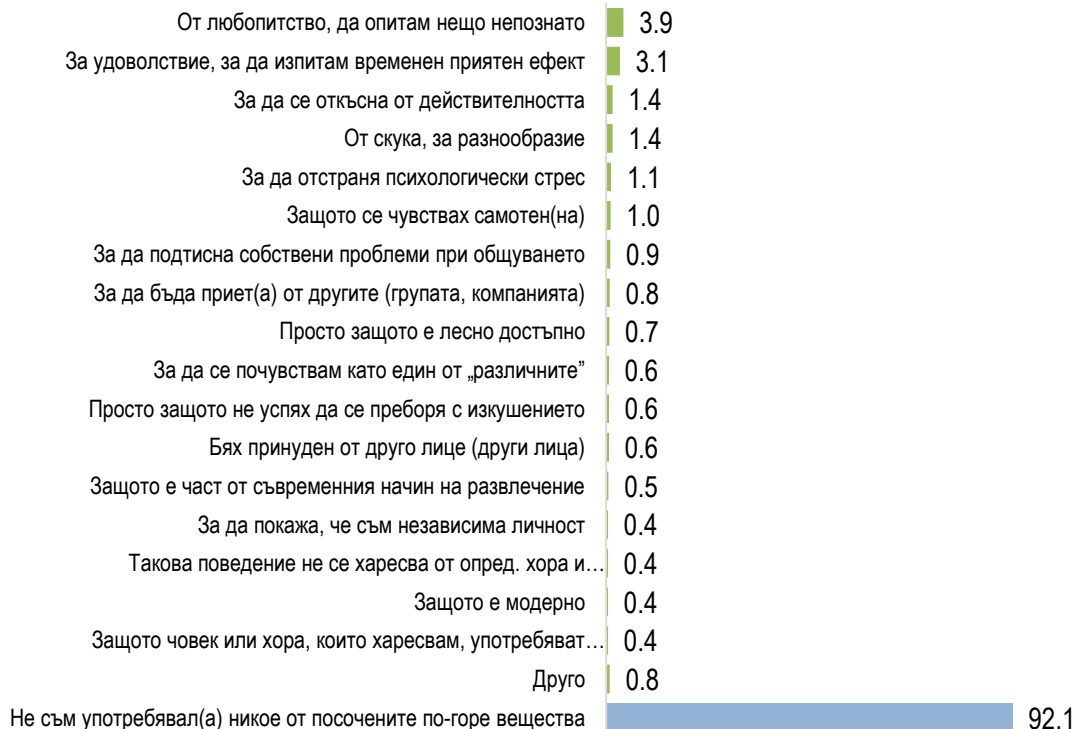
КОГА ЗА ПОСЛЕДНО СТЕ УПОТРЕБЯВАЛ(А) ПОСОЧЕНИТЕ ПО-ДОЛУ ВЕЩЕСТВА? (%)				
	През последните 30 дни	През последните 12 месеца, но не последните 30 дни	Преди повече от 12 месеца	Никога
Амфетамини	2.1	1.1	1.9	94.9
Анаболни стероиди	1.9	0.4	0.5	97.2
Комбинация на две и повече вещества	1.6	0.6	0.6	97.2
Кокаин	1.4	0.6	0.9	97.1
Метамфетамини (пико и др.)	1.4	0.6	0.7	97.3
Екстази	1.4	0.7	0.6	97.3
Синтетични канабиноиди (Спайс и др.)	1.4	0.2	0.4	97.9
“Дишане” на лепила, бронз и др.	1.4	0.4	0.4	97.9
Попърс	1.4	0.5	0.6	97.6
Хероин	1.3	0.4	0.4	97.9
LSD	1.2	0.4	0.5	97.9
Халюциногенни гъби	1.2	0.5	0.5	97.8
Морфин, Кодеин и др. опиати	1.1	0.4	0.6	97.9
Метадон	0.9	0.5	0.2	98.4

Средната възраст на първата употреба на амфетамини сред учениците в Добрич е 15.5 години. Тя е сходна със средната възраст на първа употреба на другите от по-често използваните наркотици като метамфетамини, екстази и кокаин. Поради малките абсолютни бройки на ползващите останалите наркотици, средната възраст за първи прием е по-скоро индикативна.

Любопитството и желанието за временен ефект (удоволствие) се изтъкват като най-чести причини за първа употреба на наркотици сред младежите в Добрич (от съответно 3.9% и 3.1%). Стремез към откъсване от действителността, желанието за разнообразие, чувство на самота и опит за отстраняване на психологическия стрес са други по-споменавани причини (от около 1% от учениците в средните училища в града).

Каква беше причината за първата ви употреба на някое от веществата, посочени в предишните два въпроса? (%)

Що се отнася до честотата на употреба на наркотици през последните 12 месеца, проучването установява следната закономерност:

- Както с редовен, така и инцидентен прием са хероинът, метадонът, морфинът, кодеинът и други опиати, кокаинът, синтетичните канабиниоди като Спайс и комбинирането на две или повече вещества.
- С предимно инцидентен прием са амфетамините, метамфетамините, екстази, LSD, дишане на лепила, Попърс и анаболните стероиди.

В КОЛКО ДНИ ПРЕЗ последните 12 месеца СТЕ УПОТРЕБЯВАЛ(А) НЯКОЕ ОТ ПОСОЧЕНИТЕ ПО-ДОЛУ ВЕЩЕСТВА? (%)								
	1-2 дни годишно	3-10 дни годишно	Веднъж месечно	2-4 дни месечно	2-5 дни седмично	Повече от 5 дни седмично	Не през последните 12 месеца	Без отговор
Хероин	0.5	0.1		0.1	0.1	0.4	98.3	0.5
Метадон	0.5	0.1			0.1	0.3	98.6	0.4
Морфин, Кодеин и др. опиати	0.4	0.2			0.1	0.4	98.5	0.5
Кокаин	0.6	0.1	0.1		0.1	0.4	98	0.7
Амфетамини	0.8	0.7	0.1	0.2	0.2	0.4	96.7	0.8
Метамфетамини (пико и др.)	0.4	0.4	0.1	0.1	0.1	0.3	98	0.6
Екстази	0.6	0.2	0.1		0.1	0.4	97.9	0.6
LSD	0.5	0.2			0.1	0.3	98.4	0.5
Халюциногенни гъби	0.4	0.2	0.1		0.1	0.3	98.3	0.6
Синтетични канабиноиди (Спайс и др.)	0.4	0.2	0.1	0.1	0.3	0.3	98.4	0.4
“Дишане” на лепила, бронз и др.	0.6	0.1	0.1		0.1	0.4	98.2	0.5
Попърс	0.7	0.2			0.1	0.3	98.1	0.5
Анаболни стероиди	0.6	0.2	0.1	0.1	0.1	0.5	97.7	0.7
Комбинация на две и повече вещества	0.6	0.1		0.1	0.2	0.3	97.8	0.9

При употребата на всички видове наркотици през последния месец преобладаващ е по-скоро спорадичният им прием от учениците.

В КОЛКО ПОСЛЕДНИТЕ 30 ДНИ СТЕ УПОТРЕБЯВАЛ(А) НЯКОЕ ОТ ПОСОЧЕНИТЕ ПО-ДОЛУ ВЕЩЕСТВА? (%)							
	Веднъж	2-3	4-9	10-19	20 и повече	Не през последните 30 дни	Без отговор
Хероин	0.6		0.1		0.2	98.7	0.4
Метадон	0.5	0.1			0.1	99.1	0.3
Морфин, Кодеин и др. опиати	0.4		0.1		0.1	98.9	0.5
Кокаин	0.6			0.3	0.1	98.6	0.4
Амфетамини	0.6	0.1	0.2		0.4	97.9	0.9
Метамфетамини (пико и др.)	0.4	0.1			0.1	98.6	0.8
Екстази	0.4		0.1	0.1	0.2	98.6	0.6
LSD	0.4	0.1	0.1	0.1	0.1	98.8	0.6
Халюциногенни гъби	0.4	0.1	0.1		0.1	98.8	0.5
Синтетични канабиноиди (Спайс и др.)	0.4	0.2	0.1	0.2	0.1	98.6	0.4
„Дишане“ на лепила, бронз и др.	0.4	0.1	0.1		0.1	98.6	0.6
Попърс	0.4	0.1		0.1	0.1	98.6	0.6
Анаболни стероиди	0.6	0.1	0.1	0.1	0.3	98.1	0.8
Комбинация на две и повече вещества	0.4	0.1	0.1		0.1	98.4	0.9

Една пета (20.4%) от младите хора от 9-ти до 12-ти клас в Добрич някога са употребявали марихуана, което я прави най-често използваният наркотик сред учениците в града. 3.5% от тях твърдят, че това се е случило в последните 24 часа преди провеждане на анкетата, а общо 15.5% са приемали марихуана в последната година.

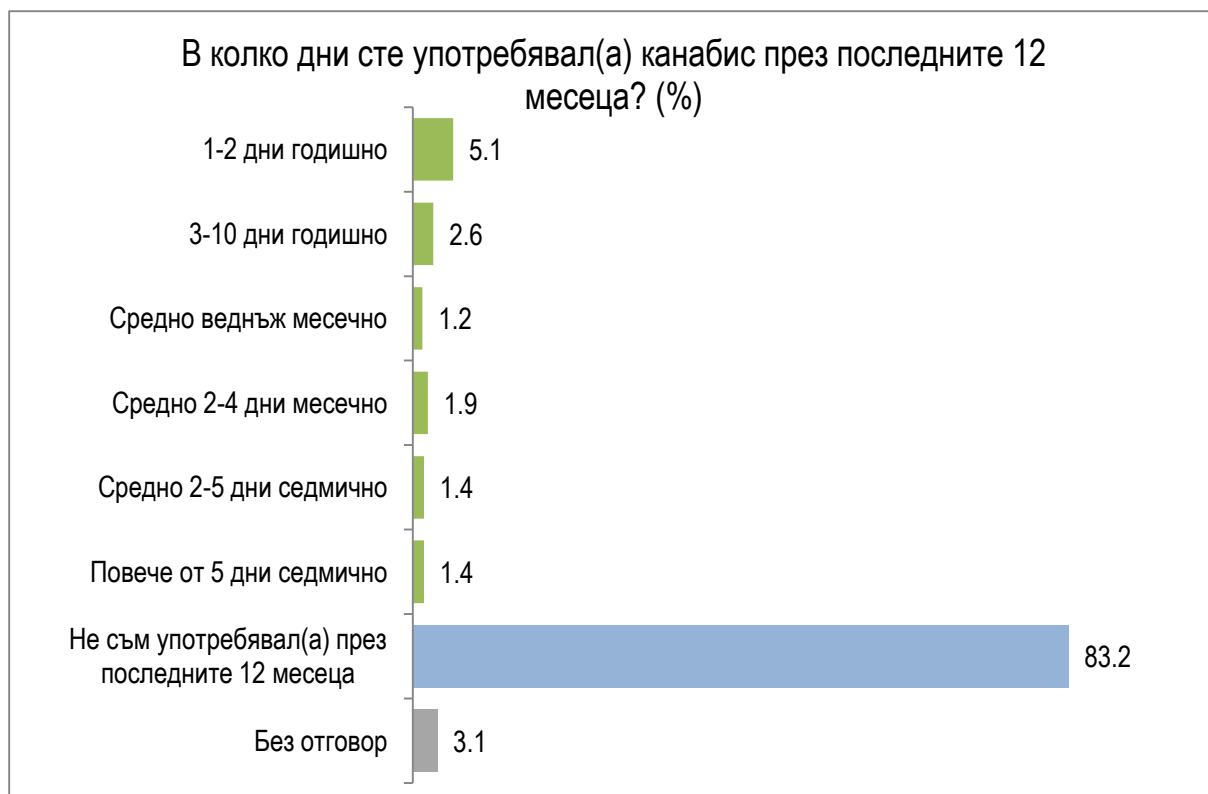

Друг наркотик, произведен на канабиса – хашишът, е значително по-непопулярен в сравнение с марихуаната. Четири пъти по-малко ученици (5.7%) са го пробвали някога, като за 4% от тях това е станало в последната една година. Хашиш в деня преди провеждане на анкетата са приели 1.2% от респондентите (три пъти по-малко спрямо приелите марихуана).

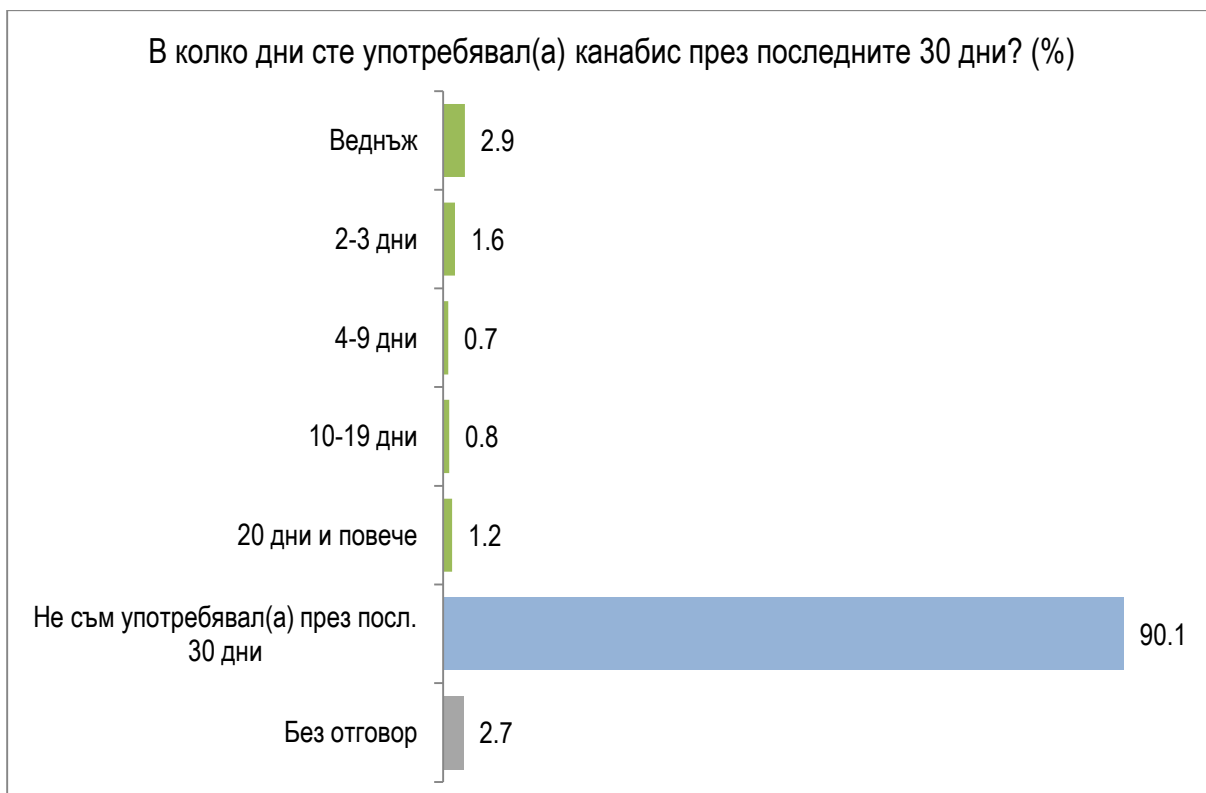
Средната възраст на първа употреба на канабис е 15 години, по-висока от средната възраст за прием на останалите видове наркотици като амфетамини и екстази.

През последната една година канабис (независимо дали под формата на марихуана или хашиш) не са употребявали 83.2% от учениците в гимназиалния етап на образование в Добрич. 5.1% от младежите споменават за спорадично използване на това вещество – 1–2 пъти годишно, а за близо 3% от учениците (2.8%) употребата на канабис е почти ежедневие (в над 2 дни седмично).

Всеки десети ученик в Добрич в 9-ти до 12-ти клас заявява, че е ползвал канабис в последния месец преди проучването, като това по-често се случва веднъж (за 2.9%) или малко по-често в 2–3 дни в годината (за 1.6%).

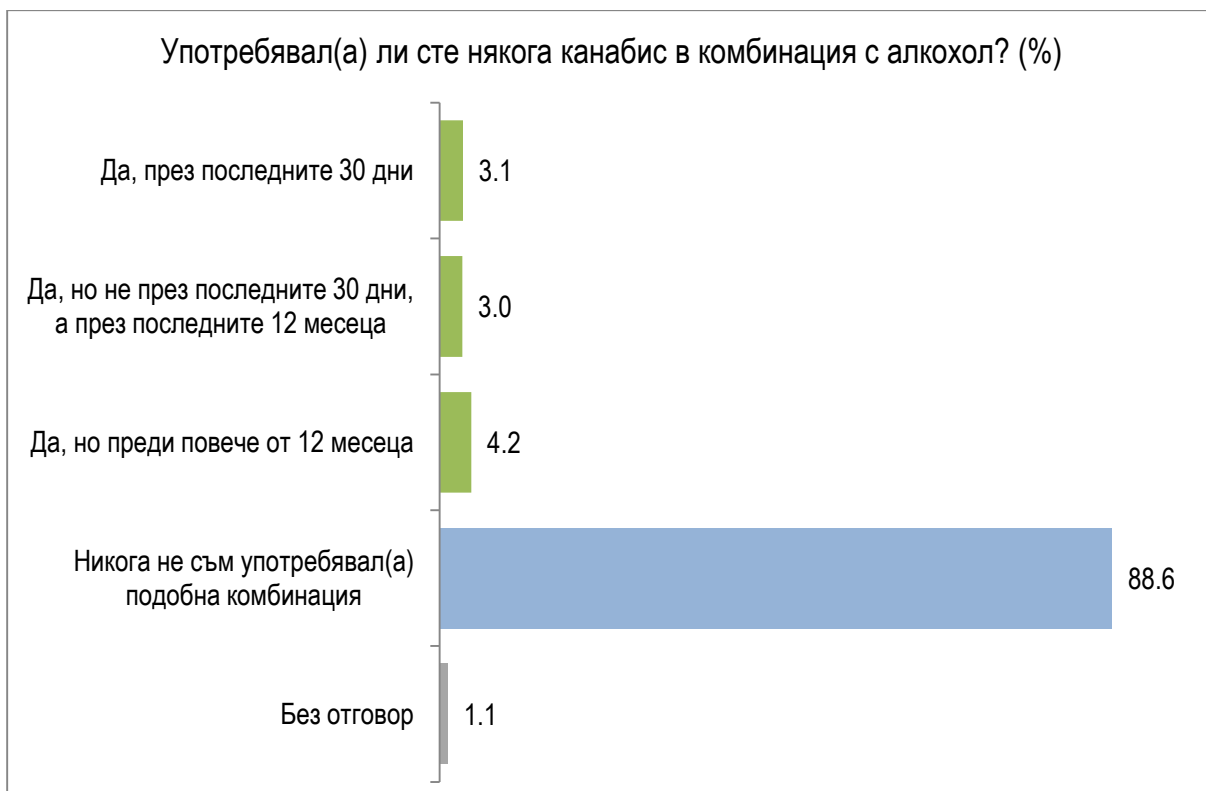

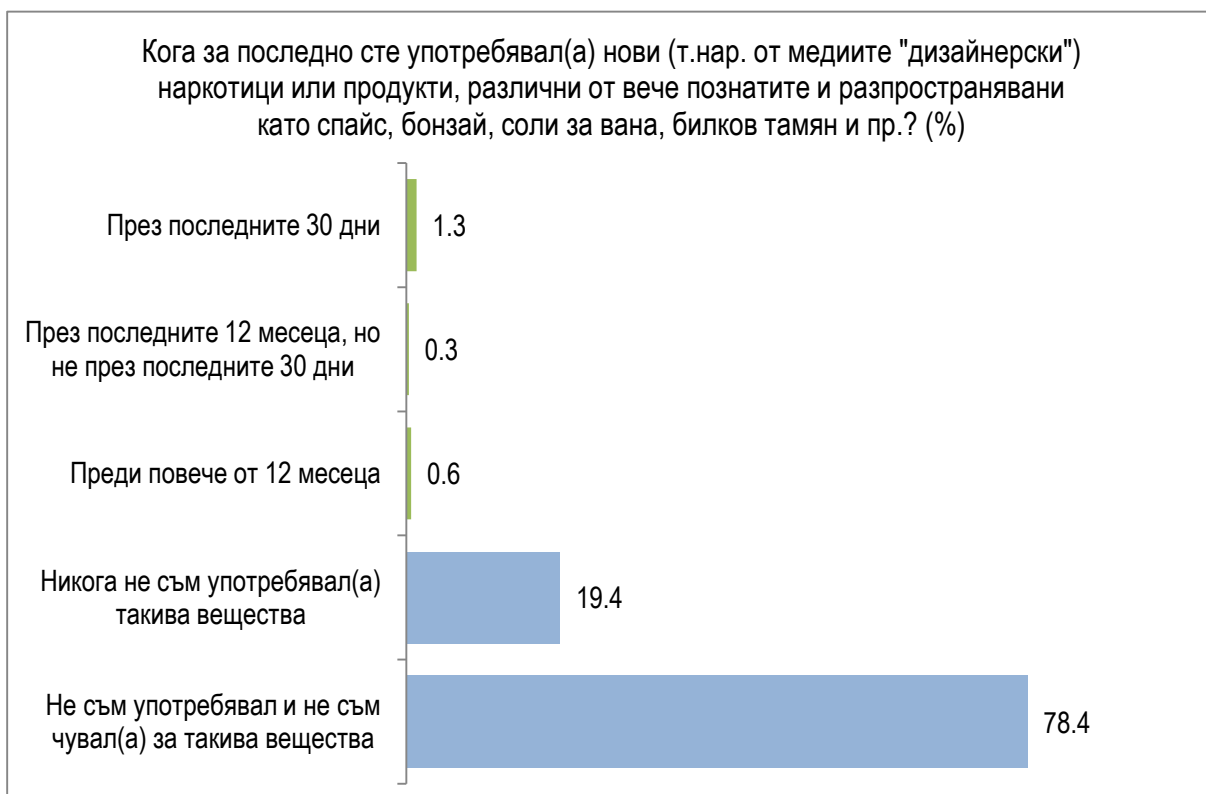
Както през последната година, така и през последния месец сред учениците в 12-ти клас е регистрирана по-висока употреба на канабис. Така например 14.3% сред дванадесетокласниците употребяват канабис в последната година спрямо четири пъти по-малко сред деветокласниците (3.5%) и 7.8% от единадесетокласниците.

Много голяма част от анкетираните ученици (88.6%) никога не са употребявали комбинация от канабис заедно с алкохол спрямо 10.3%, които някога са пробвали подобно съчетаване. От тях смесване на алкохол с канабис в последната една година са преживели по-голямата част от употребилите подобна комбинация (6.1%).

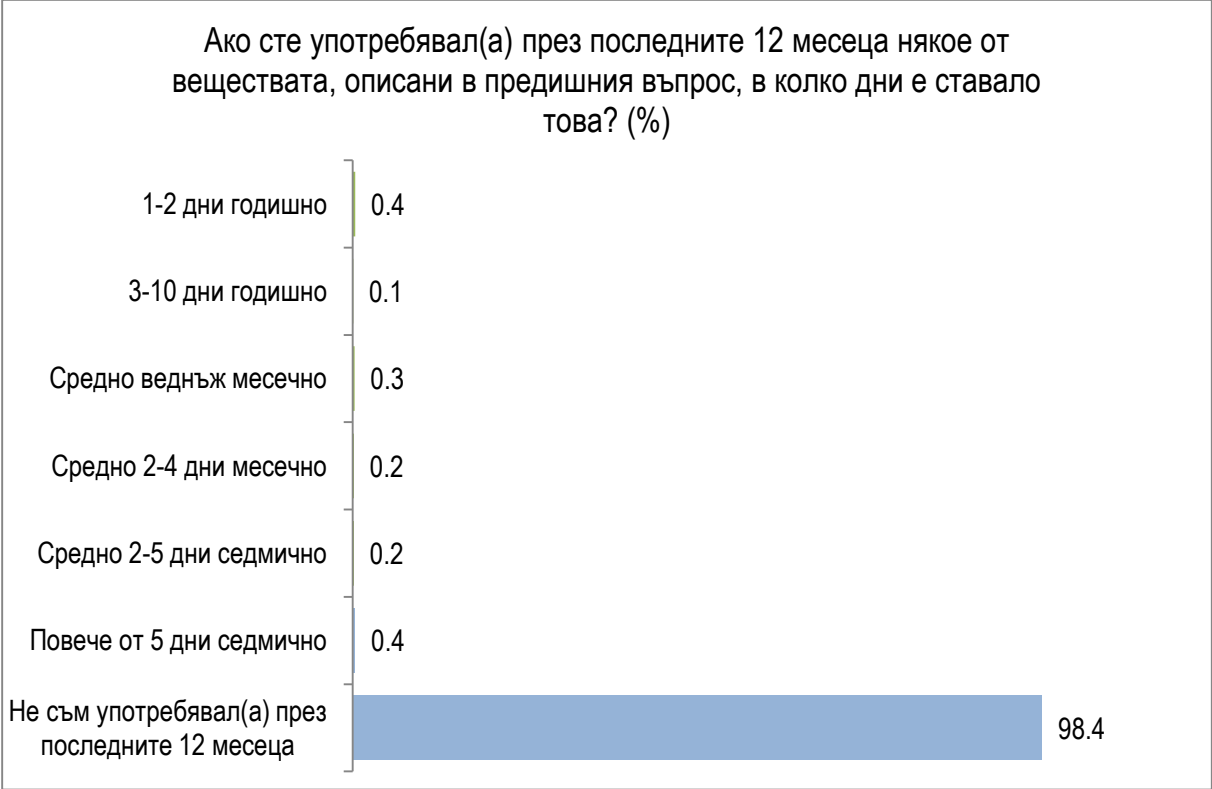
Сред учениците в 12-ти клас отново двойно се увеличава процентът на пробвалите подобно смесване някога спрямо учениците от 11-ти клас (от 12% на 21.4%). От друга страна, и двата пола са еднакво склонни да експериментират с едновременно вземане на канабис и алкохол.

Наскоро нашумелите в медиите нови или „дизайнерски“ наркотици са ползвани от 2.2% от анкетираните ученици. 78.4% от младежите в училище не са чували за тях и съответно не са ги употребявали, а 1/5 (19.4%) ги познават, но никога не са ги употребявали.

Сред употребявалите „нови“ наркотици в последната година 1/3 са ги приемали по-скоро инцидентно (от един–два до максимум 10 дни в годината). Също толкова са и често употребявалите ги (над 2 дни седмично), а за по-чести източници на снабдяване с тях се посочват приятели, дилъри и сергии.

Най-често дизайнерските наркотици, използвани от ученици в Добрич, са под формата на растителна смес за пушене, но също така се срещат и като прах и таблетки. Сравнително по-рядко са в течно състояние или кристали.